N. 4.

KURYER LITEWSKI

w WILNIE dnia 11. Stycznia V. S. ROKU 1808.

S. PETERSBURG VS. d. 31 stycznia. Byłych woysk Polskich Maior Graf Tyszkiewicz przyięty do Ryssyiskich z rangą stabs Kapitana w Mitawskim półku dragonii. Leib Kozackiego półku Rotmist[illegible]ikow został Półkownikiem w 6 półku Dońskim GM. Denisowa. Wymazuie się z rang listy zmarły GM. Łykoszin. Leib huzarskiego Półku Rotmistrz Selifontow uwalnia się od służby z rangą Półkownika, mundurem, i pensyą całey gaży w nadgrodę ran odniesionych na woynie. Tayny konsyliarz Graf Stroganow przyięty do woyskowey służby z rangą GM. Zostaią Półkownikami w artylleryi Podpółkownicy: Ansio, Plotto, Hine, Jwanow, Zeleznikow. Podpółkownikami Maiorowie Mitrofanow, Wrede, Obleuchow, Lags, Osipow, Magdeńko, Arapetow, Stein, Zimniński, Klingenberg, Staden, Rutkowski, Kołotyński. Półkownik Tretiakow będzie kommendantem 14 brygady artylleryi, Półkownik Merlin 18 brygady. Półkownik Twaragow fligel Adiutantem J. J. Mości do wydziału artylleryi. Półkownik artylleryi Papkow uwalnia się od służby z rangą GM. i mundurem.

Otrzymali rangę Aktualnych taynych konsyliarzow tayni konsyliarze: członek Admiralicyi Czerniszew, Prezydent Akademii Rossyiskiey Nartow, Senatorowie Miasoiedow, Suszkow, Aliabiew, Tarbieiow, Heiking, Kuszelew, Łopuchin. Aktualny Kammerher Renne uwalnia się od obowiązku z całą gażą. Aktualny stanu konsyliarz X. Wołkoński w nadgrodę pilnego zarządzenia manufakturą Alexandrowską otrzymał order S. Anny 1 klassy. GM. Czesmieński w nadgrodę trudow podiętych przy formowaniu milicyi 5 wydziału order S. Anny 1 klassy. Ober bergmeister Wilson order S. Włodzimierza 4 klassy.

WIEDEN d. 6 stycznia. W nadgrodę karności zachowaney ścisle w Braunau, Cesarz G. Francuzkiemu tey twierdzy kommendantowi przesłał w upominku tabakierę szacowaną 15 t. złryń. Poseł Brytańnii W. Adair Foxa przyiaciel opuścił naszą stolicę, i poiechał do Triestu, zkąd na woiennym okręcie narodu swoiego uda się przez Maltę do Londynu; za nim wielu Anglikow ustąpiło; czekamy wkrótce ogłoszenia wyroku zrywaiącego handel i kommunikacye między państwem Austryackiém i Angielskiém.

Serwia dziś zwraca ku sobie uwagę naszą; ten narod walczący za utrzymanie odzyskaney mężnie wolności, czeka cierpliwie co o losach iego przyszłych postanowią wielkie Mocarstwa. Tureckie woyska zgromadzaią się coraz bardziey nad Dunaiem i w Bośnii, Chrześciańskie pomnaża Czerny, ćwicząc pilnie i trzymaiąc w gotowości ku potrzebie, ieśliby sprawę już wygraną udzielności narodowey raz ieszcze orężem rozwiązywać przyszło. W iedném z pism tuteyszych znayduiemy wiadomość następuiącą o przyczynach i początku rewolucyi która Serwią z pod iarzma Ottomańskiego wyrwała.

Nie Baszowie i wielkorządcy Belgradu przywiedli Chrześcian do powstania; owszem od czasu zawoiowania prowincyi do naszych czasow przez kilka wiekow rządzili nią dość umiarkowanie i ludzko, ile w takim narodzie być mogło. Prawdziwemi odmian dzisieyszych sprawcami są zbuntowani Janczarowie, ci Belgradu zostawszy panami, w opiece i pomocy Passwana Oglou zaufani, który był zawsze swobod i przywileiow Janczarskich gorliwym obrońcą, nieposłuszni Sułtanowi, zamordowali Baszę Belgradu Mustafę wielkiego Chrześcian przyiaciela, ktory ten lud od ucisku zasłaniał. Po tey zbrodni żołnierz swawolny łupu chciwy dopuścił się wszystkiego; podzieliwszy między wybrane osoby z grona swoiego administracyą cywilną i woyskową całey Serwii, rozciągneli po kraiu niesłychane łupieztwo; iazda z stolicy wysłana przebiegaiąc okolice imała mieszkańcow bogatych w mniemaniu, z których żaden śmierci, przynaymniey konfiskaty maiątku nie uszedł.

Archimandryta klasztoru Boggia padł z ich ręki, zgineło 70 osob duchownego stanu, szlachty maiętnych obywatelow nierównie więcey; nakoniec przyszli do wsi Ramenika, chcąc zamordować iednego z właścicielow nayznacznieyszych Jerzego Czerny. Ten mąż dziś Europie znaiomy, widząc dom swoy żołnierzem opasany, uzbroił się na prędce w oręż rozmaity, wyszedł w pole sam ieden, zabił kilku Turczynow, drogę sobie otworzył, do lasu blizkiego trafił, gdzie zpotyka Stanocha Sławach, równie iak Czerny wygnańca, z odwagi i rozsądku znaiomego Serwianom. Ow las był kolebką wolności narodowey, ukrywało się w nim do 300 Chrześcian prześladowanych; ci iednomyślnie Czernego i Sławacha wybrali naczelnikami swoiemi.

Pierwsze zwycięztwo ci wodzowie odnieśli nad 400 Turkow, którzy niespodzianie podeyść się dali. Wygrana hasłem stała się całemu narodowi do powstania. Serwianie zaczeli szturmować i zdobywać wioski i miasteczka utwierdzone. Niewierni Porcie, zprzyiaiący rokoszanom komendanci Ottomańscy Nissy, Cikizy, Sreberniku, mieysc innych, dopomagali skrycie Czernemu, daiąc artylleryą i ammunicye, których miał użyć przeciw spólnym ich nieprzyiaciołom stronnikom Passwana Oglou, który wtenczas nie po.

dlegał Sułtanowi. Czerny iest mąż rzetelny, otwarty, waleczny, i odważny, nie wiele ma talentow militarnych, nawet podobno pisać nie umie. Woyskowemi Serwianow działami zarządza Radis Pietrowitz, niegdy Kapitan w Austryackiey służbie, z którey oddalony został. Pośród całey starszyżny Jakób Stefanowitz dystyngwuie się znaiomością polityki, oświeceniem, ludzkością. Z tych szczegółow łatwy iest wniosek, że powstanie Serwianow nie było dziełem obcych zabiegow, iak dotąd głoszono.

Kordon woysk Austryackich na granicy Ottomańskiey iest zmocniony wielo regimentami. Dawniey Czerny przyrzekł rządowi naszemu nie zatrudniać kommunikacyi handlowey z Węgier do morza czarnego i Constantinopola, teraz niewiadomo z iakiey pobudki zabronił przepuszczać przez Serwią wozow i koni. X. Auersberg oddalony od służby i dworu wyrokiem Sądu woyskowego, że nie zpalił mostu Tabor pod Wiedniem, a przez to ułatwił przeyście Dunaiu Francuzom pośpieszaiącym do Morawii w r. 1805, wkrótce powróci do łaski; miał audyencyą u Cesarza godzin kilka trwaiącą. Słychać że Monarcha postanowił do stopnia dawnego zupełnie przywrócić okazałość powierzchowną, iaka tron Austryacki otaczała pod panowaniem Maryi Teressy, i etykietę dworską po iey śmierci zarzuconą i prawie zapomnianą.

MADRID d. 12 grudnia. Armia Francuzka pod sprawą Gubernatora Paryzkiego G. Junot ruszaiąc z Salamanki, gdzie ią zgromadzono d. 26 listopada w Abrantes mieście Portugalskiém staneła. Straż przednia iuż mieysce zaymowała nie doznaiąc odporu, gdy ieszcze dwór Lisboński o wkroczeniu tych cudzoziemcow nie wiedział; wszystkie półki 10 mil codzień uchodziły w ciągnieniu przez Hiszpanią, chociaż pora iesienna, złe drogi, deszcz nieustanny prawie, góry, między temi bystro płynące potoki i wielorakie przerwy pośpiech opoźniały; lecz wyliczone przeszkody na chwilę marszu wstrzymać nie mogły. Taki pośpiech i w ciągnieniu taiemnica naprzód zdziwiły, daley przeraziły Regenta; przydaymy do tego pogróźkę w pismach Paryzkich umieszczoną za dozwolone Anglikom wyprowadzenie własności z Portugalskich portow, rady Minitrow nalegania i proźby osob przychylnych; a dziwno nie będzie nikomu, że nieszczęśliwy Xiąże postanowił zabrać się na okręta ze wszystkiemi skarbami, i cokolwiek unieść mógł naydroższego.

D. 30 listopada G. Laborde prowadzący straż przednią armii Francuzkiey do Lisbony wkroczył; nazaiutrz kray cały miał święcić uroczyście pamiątkę dnia tego, w którym r. 1640 Portugalczykowie uzbraiaiący się niby przeciw zbuntowaney Catalonii, za rozkazem Króla Filippa 4, od Ministra Olivares uciśnieni, w iedną chwilę powstawszy Jana X. Braganza wynieśli na tron opanowany w r. 1580 przez Filippa 2 Monarchę Hiszpańskiego po zeyściu bezpotomnego Króla Kardynała Henryka. W tym dniu wiekopomnym flagę domu Braganza Francuzkiey ustępuiącą widząc obywatele, złą wróżbę powzieli. Trwogę ich powiększyło straszne ziemi trzęsienie tegoż czasu zdarzone; szczęściem nie długo trwało; ziemia i umysły razem spokoyność odzyskały. Okręta Portugalskie, fregaty, korwety, przewozowe statki ieszcze nie były przygotowane do żeglugi; sama boiaźń tylko i potrzeba wypchneła wszystkie na burzliwe morza, napełnione dziećmi, niewiastami, ludem rozmaitym, wielorakim sprzętem, nie dobrze opatrzone w wodę i żywność, nie wiemy iak trafią do Brezylii; znaiąc te okoliczności mniemaią niektórzy, że do portow Angielskich zawinie eskadra.

W gwałtownych odmianach, iaką iest opisana teraz, miasta wielkie i ludne iakiém iest Lisbona ludem rozmaitym napełniona, bez woyska, straży, Policyi sobie samey zostawiona, więcey lękać się miała od niespokoynego gminu iak od nadchodzących nieprzyiacioł; pamięta każdy co się stało w Neapolu, gdy do tey stolicy miał wtargnąć Championnet. Cóś podobnego stać się mogło w Lisbonie, szczęściem dla spokoynych iey mieszkańcow, batalion piechoty lekkiey, drugi strzelcow konnych trzymaiący straż przednią korpusu G. Laborde wkroczyły prędzey niż gmin Lisbonski mógł poznać swoią siłę, do broienia łatwość, sprężyn rządowych zwolnienie. Ta wyprawa ieżeli zaszczyt iaki przyniosła G. Junot, pośpiechowi swemu przypisać wszystko powinien, innych przeszkod i trudności nie znalazł. Nie całą flottę wyprowadził Regent; zostały w Lisbońskim porcie 4 okręta liniowe nie uzbroione, 6 fregat, 12 korwet, wiele okrętow i mnieyszych statkow na werftach niedokończonych, arsenał flotny dobrze opatrzony we wszelkie potrzeby, naybardziey drzewo i żelazo. G. Junot sekwestrem zaiąć kazał Angielską własność w całym kraiu; nie trzeba mówić, iż znalazło się niewiele.

LONDYN d. 13 grudnia. Stan Brytańnii W. że iest podziśdzień kwitnący, dowodem będzie podatek na woynę postanowiony, który w r. 1806 nie przyniosł nad 11 i pół mill. FS. w r. teraz. uczynił 14 mill. 400 t. FS.

Odebrawszy niepomyślną wiadomość o zamknięciu północnych portow handlowi naszemu, zgromadzili się na walną radę Ministrowie, po którey do Yarmouth, Deal, Portsmouth innych portow Królestwa przez Telegrafy rozkaz przesłano, ażeby woienne i kupieckie okręta rozmaitych narodow były zatrzymane. Tegoż czasu departament woienny zachęcaiąc obywatelow, ażeby się zaciągali do półkow lądowych, każdemu ochotnikowi na rękę dawać kazał półtrzecia FS. maytkowi 5 FS; lecz ponieważ ostatni zwykł odbierać większą nadgrodę przymuiąc służbę na okrętach kupieckich niż woiennych, Admiralicya przyrzekła dawać po 3 FS. od każdego maytka, któryby służyć na flotcie Królewskiey nie chcący został doniesiony zwierzchnościom mieyscowym. Z takich rozrządzeń brać miarę możemy, co Ministrowie nasi czynić zamyślaią na lądzie i morzu, ażeby dzieło własne utrzymali, to iest woynę powszechną i nieśmiertelną sami przeciw tak wielu narodom. Hasło ich głośne,

iż Brytannia W. nie powinna zrzekać się panowania nad morzem, dopoki mieć będzie okręt i maytka iednego.

Gdy rozeszła się w Anglii wiadomość, że Regent Portugalski opuszczaiąc tron oyczysty mieszkanie przenosi do Brezylii, wielka natychmiast liczba artystow naszych, rzemieślnikow, fabrykantow chęć oświadczyła przeniesienia się do nowego świata, i założenia osad pod berłem domu Braganza. Wiadoma iest dobroć kraiu tego, rozległość, nieludność; zysk dla przychodniow nieomylny, dla dawnych mieszkańcow pewny w rozkrzewieniu oświecenia, rolnictwa, rękodzieł Angielskich dotąd w oney stronie mniey znaiomych. Nie wiemy iakiém okiém rząd nasz poglądać będzie na tę emigracyą, i czyli na nią zechce pozwolić; to nie wątpliwa, że w przypadku pozwolenia przeniosłoby się wielu Anglikow do Brezylii, iako w okolicznościach dzisieyszych nie maiących dawnego do życia sposobu.

Wielu regimentom woyska regularnego ze Szkocyi i Anglii Feld Marszałek X. d' Yorck rozkazał ściągać do Jrlandyi, gdzie rząd lękaiąc się zawsze rozruchow, i niedowierzaiąc obywatelom nieukontentowanym, chce mieć zawsze gotową potęgę do utrzymania porządku i odięcia nieprzyiaciołom chęci lądowania. Sycylii zapewne bronić nie myślemy, ponieważ z niey G. Moore przeprowadził do Malty prawie całe woysko Angielskie; sama tylko flotta Lorda Collingwood strzedz będzie całości tey wyspy od Francuzow Neapol zastępuiących. O Królu Szwedzkim traciemy nadzieię, żeby długo zostawał w przymierzu naszém; zewsząd zagrożony, bez posiłkow Angielskich, podobno wkrótce ustąpi potrzebie i chęci powszechney poddaństwa swego, które iest za pokoiem. Zaczynamy doznawać niedostatku mianowicie wełny Hiszpańskiey; lecz ten dziś iest znośny, ponieważ rękodzieła kraiowe są mniey czynnemi.

Admiralicya liwrantom opatruiącym woyska, flotty, osady nasze podała do rozwiązania pytanie, zkąd będą brali żywność potrzebną w przypadku zaczęcia z Ameryką woyny. Ludzie owi rzecz wzieli na uwagę. Ztąd nie koniecznie wnosić trzeba, że woynę z Rl'tą mieć będziemy; lecz roztropność kazała przewidzieć wcześnie przypadki podobne i zaradzić nieuchronney potrzebie.

Sprawa G. Whitelocke już się zaczeła, nie Królewicz lecz G. Meadows iest Prezydentem sądu woyskowego, przydano iemu do pomocy kilku Officyerow rangą oskarżonemu równych; z 17 punktow podanych przez G. Achmuty, 4 są śmiertelne, ieśli ieden dowiedziony będzie; rzecz potrwa długo, ponieważ wielu świadkow oskarżycielowi i oskarżonemu potrzebnych nie przybyło z Buenos Ayres.

Rozumieią niektórzy, że Sidneiowi Smith dla tego dano wielką flottę, ażeby nie tylko zamykał Lisbonę, przeprowadził bezpiecznie do Brezylii Regenta, aleteż z Admirałem Purvis złączony pod Cadix, opanował miasto Ceuta twierdzę i port należący do Hiszpanow przeciw Gibraltaru na brzegu Afrykańskim. To pewna, iż nowa flotta i liczne woyska lądowe z Portsmouth wynidą na morze w dniach 15, pod kommendą G. Wellesley, Baird, Spencer. Papiery nasze podniosły się nagle 2 procentami, gdy rozeszła się wiadomość o przybyłym z Francyi okręcie, na którym goniec przysłany miał podać Ministrom nowe do ugody wezwanie. Hill wyznaczony poseł do Sardyńskiego dworu niesie, iak słychać ich oświadczenie, że są gotowi przyiąc ofiarowane pośrednictwo do pokoiu powszechnego, lecz podobne odgłosy więcey są niż niepewne.

Doniesiono z S. Domingo, że woyna domowa między ludem czarnym ieszcze się nie zkończyła. Christophe na czele 10 t. Murzynow przeciw Pethionowi ruszył, który z swoiey strony zebrawszy potęgę znaczną gotuie się do obrony. Produkta z wysp cukrowych przyniesione do Anglii są w takiey ilości, że ich cena bardzo iest niska, za 100 funtow cukru nie płaciemy nad 32 szylingi. zł. Pol. 64. Będzie tańszy, ieżeli handel z Europą lądową zostanie dłużey przerwany. Dawniey doświadczono robić go z burakow; teraz doświadczaią z iagod winnych. Nayszczęśliwszym był w tey mierze Hiszpan Porvillo, który z 75 funtow iagod wyciągnoł blizko 12 funtow cukru. Marti w Barcellonie użył onego pomyślnie do przywrócenia smaku przyrodzonego winu zepsutemu. Wynalazek ten w Europie nowy dawno znaiomy iest w Perskich kraiach, iak świadczy wędrownik Olivier.

Admirał Hood wyprowadził mocną eskadrę z Cork portu Jrlandzkiego, niewiadomo dokąd. Flottę kupiecką z Gothemburga do Anglii płynącą rozrzuciła nawałność; z 80 żaglow 8 tylko na mieysce przybyło, innych los niewiadomy; Korsarze Duńscy morze północne napełniaiący bardzo są uprzykrzeni handlowi naszemu.

Kompania wschodnia ciekawą rzecz ogłosiła, że duchowni Duńczycy Schwartz i Guericke do Missyi Tranquebarskiey należący, pracą i staraniem swoiém w znaczney części Coromandelu założyli i utrzymuią porządne szkoły, gdzie Indyanow dzieci uczą się nie tylko początkow religii Chrześciańskiey, ale też kunsztow pożytecznych i rzemiosł. Lud całey okolicy dotąd znaiomy pod imieniem Colieris, samym zabawny rozboiem, został nakłoniony do życia towarzyskiego według praw i słuszności, dziś pracowity, przemyślny, rządny, cnotliwy. Osoby płci oboiey ze szkoł Duńskich wychodzące od bogatych obywatelow chętnie są przyimowane do usług i obowiązkow wszelkich, iako nad innych Indyanów oświeceńsze, wierne, gorliwe, przemyślne, przywiązane do panow swoich. Życzyć trzeba, żeby owa Missya rozkrzewiła się w całym kraiu.

Pisma u nas polityczne roztrząsaią dziś nay bardziey to pytanie, komu iest szkodliwsze handlu przerwanie, Brytannii W. czyliteż Mocarstwom Europy lądowey; i wyznaią zgodnie wszystkie, że tym nie iest niepodobno obeyść się bez wielu towarow i produktow naszych, nie mniey mogą przy pomocy rzek i kanałow iedno drugiemu

przesyłać potrzeby wszelkie bez boiaźni flott Angielskich; czyli to samo powiedzieć możemy o łatwości i podobieństwie, żebyśmy się na wzaiem obeyść mogli bez płodow Europeyskich, czas odkryie.

U nas i za granicą powiadano, iż ieden z Infantów Hiszpańskich siadł na flottę z Regentem i do Brezylii wypłynoł; powieść iest rzetelna; ten Infant iest Don Pedro syn Don Gabryela brata Monarchy Hiszpańskiego. Młody Xiąże przed lat kilko był wysłany do Portugalskiego dworu, z którym przez matkę miał pokrewieństwo, gdzie odbierał wychowanie iako członek domu Braganza; maiąc w czasie zaślubić starszą córkę Regenta, z którym teraz obrał wygnanie z Europy. G. Junot w pierwiastkach zachował karność przykładną; wszystkie brzegi dostępne kraiu Portugalskiego żołnierzem Francuzkim i licznemi batteryami są iuż osadzone.

MEDIOLAN d. 19 grudnia. Zawczora Królowa niegdy Regentka Etruskow z maloletnim synem Królem przybyła do miasta naszego, witał pierwszy Monarchinią Wice Król Eugeniusz, późniey Napoleon Jmperator i Król Bawarski z familią swoią; niewiadomo iak długo tu zabawi, i iaką nadgrodę otrzyma za ustąpienie państwa swoiego; odkryie się taiemnica wtenczas, gdy do oyca Katolickiego Króla przybędzie; dwór ma bardzo liczny, 9. Karet, i 50 innych poiazdow.

Ze wszystkich robot zaczętych w Wenecyi naytrudnieysze będzie dokończenie muru w r. 1751 przez RPtę zaczętego, który opasuie Laguny; ażeby miasto cud przemysłu ubezpieczono przeciw morskiey fali, wymurowano iuż na mil Włoskich 15 zostaie do zrobienia mil 25; mur zrobiony z ciosowych kamieni Dalmackich, i z puzzolany braney w blizkości Wezuwiusza, 60 stop szeroki, 26 wysoki przenosi częstokroć woda, i boiaźnią nabawia mieszkańcow wysp mnieyszych, tak że nie raz domy opuszczać muszą. Co zrobili Wenetowie iest wiele, i warte danego napisu: AUSU ROMANO, ÆRE VENETO; Napoleon nie tylko mur dawnieyszy podnieść kazał do przyzwoitey wysokości, aleteż prowadzić nowy gdzie potrzeba.

Prawodawcze zgromadzenie Królestwa Włoskiego zaczeło swoie obrady w d. 15. Zagaiał Prefekt departamentu Olona, i mówił do Collegium właścicielow, że narod dziś nie ma potrzeby wspominać czém był przed wieki; obywatele żyiący mogą iuż sami zasługiwać na szacunek u postronnych; dzisieyszą ludu pomyślność nowemi dobrodzieystwami chce powiększyć panuiący. Do Collegium uczonych, że Napoleon wśród woien północnych pamiętał o rozkrzewieniu nauk i kunsztow kwitnących we Włoszech, które cieszyły się pokoiem głębokim, gdy tyle innych kraiow ogień straszliwy pożerał; co przypisać trzeba między innemi opiece młodego Wice Króla, który wstępuie w ślady oyca przysposobionego. Do Kupcow, że Monarcha na trwałych zasadach i niewzruszonych chce ugruntować handel ulubionego narodu, źródło wszelkiey pomyślności.

PARYZ d. 26 grudnia. Zawczora w naszey stolicy umarła Generałowa La Fayette, córka X. d' Ayen z domu Noailles, małżonka wsławionego męża na woynie Amerykańskiey, w rewolucyi Francuzkiey. Długo i powszechnie żałowana będzie, iak była szacowaną od ziomkow. Jaśniały w niey wszystkie talenta i cnoty, pobożność, skromność, miłosierdzie; surowa dla siebie, pobłażaiąca dla bliźnich, przywiązana sercem do obowiązkow stanu swego, mieści się w szczupłey liczbie tych osob, których sława dawniey niezkalana nowy blask od rewolucyi wzieła. Ztraciwszy maiątek wielki zapomniała o nim, sami tylko ubodzy pamiętaią że była niegdy bogatą, ich dziedzictwo pożarli Jakobini. Po emigracyi małżonka swego z obozow, zamknięta niewinnie w więzieniu przetrwała tam do zgonu Roberspierra boleiąca lecz zawsze mężna niewiasta; matkę i siostrę z katuszy pod gilotynę widząc idące. Odzyskawszy tu wolność, ztraciła ią dobrowolnie w Olomuncu, zamykaiąc się w podziemnych tarasach, ażeby nieszczęśliwego małżonka z córkami pocieszyła. Odwaga i stałość umysłu nad płeć wyższe wspierały Generałową w nieznośném utrapieniu; lecz zamknięte powietrze, niewygody wielorakie, potrzeba usługiwania cierpiącemu i częstokroć choruiącemu mężowi zdrowie iey zniszczyły; wyszedłszy z Morawii iuż prawie nie żyła od r. 1797, i po cierpieniu ciągłem wiek zkończyła. Otoczona liczną familią, która blizki iey zgon opłakiwała, umysłem wielkim poglądała na wieczność, i cieszyła płaczących. Już mówić nie mogąc, uśmiechała się ieszcze małżonkowi i potomstwu, które w niey wszystko traciło. Słowem Generałowa La Fayette była szczęściem własney familii, podporą ubogich, pociechą strapionych, ozdobą Francyi, chlubą i zaszczytem płci piękney.

O czynnościach G. Junot w Portugallii czekamy nowych doniesień; tymczasem przez Hiszpanią rozmaite przyszły; według iednych Xiąże z domu Burbońskiego synowiec Katolickiego Króla maiący zaślubić córkę Regenta, został na flottę zabrany i uprowadzony do Brezylii; według drugich Portugalskie okręta wyszedłszy z Lisbony zastanowiły się w Maderze; według innych przybyły do wysp przygórka zielonego. W Bordeaux spodziewaią się przyiazdu Napoleona. Maire tego miasta w odezwie do obywatelow zachęcaiąc ich do formowania na ten przypadek honorowey gwardyi, zwyczaiem używanym po drugich miastach, donosi że Monarcha odwiedziwszy familią nowo przysposobioną Włochy, postanowił oglądać prawdziwe i dawnieysze dzieci swoie, w departamentach Francyi południowey.

Na mieyscu gdzie arsenał dawniey stał w Paryżu, budować zaczęto za rozkazem rządowym ogromne szpichlerze, w których będzie złożone wino, zboże inna żywność w zapasie chować się maiąca ku potrzebie stolicy; Minister wnętrznych interessow kamień węgielny zakładał blizko brzegow Sequany i nowego kanału który rzekę Ourcq wprowadzi do stolicy naszey, ażeby dowoz był łatwieyszy.